

TASVIRIY SAN'AT DARS MASHG'ULOTLARIDA ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH

Soliyev Ozodbek Rahmatovich

FarDU o'qituvchisi

ANNOTATSIYA

Ushbu maqolada umum ta'lim maktablari tasviriy san'at fani darslarida o'quvchilarning zamon talabi darajasidagi bilim va ko'nikmalariga ega bo'lishlari, hayotga tayyorlashning me'zonidan kelib chiqib, bugungi kunda zamonaviy ta'limning maqsad va vazifalarning o'zgarishini hisobga olib, ta'limga zamonaviy yondoshuv asosidagina o'quvchi shaxsining to'la rivojlanishi, ijodiy fikrlashini rivojlantirish, axborot makonida to'g'ri izlanishga yo'naltirish natijalari kabi masalalarga yechim topish ko'rilgan.

Kalit so'zlar: *Innovatsion texnologiya, multimediya, zamonaviy texnologiya, ilg'or ta'lim texnologiyalari, xalqaro tajriba.*

АННОТАЦИЯ

В данной статье на основе критерия приобретения учащимися знаний и умений на уровне современных требований, подготовки к жизни в художественных классах общеобразовательных школ рассматриваются цели и задачи современного образования сегодня. С учетом произошедших изменений виднелось найти решение таких вопросов, как всестороннее развитие личности студента, развитие творческого мышления, результаты направления правильного поиска в информационном пространстве только на основе современного подхода к образованию.

Ключевые слова: *Инновационные технологии, мультимедиа, современные технологии, передовые образовательные технологии, международный опыт.*

ABSTRACT

In this article, based on the criterion of students' acquisition of knowledge and skills at the level of modern requirements, preparation for life in the visual arts classes of general education schools, the goals and tasks of modern education today are discussed. taking into account the changes, it was seen to find a solution to issues such as the full development of the student's personality, the development of creative thinking, the results of directing the right search in the information space only on the basis of a modern approach to education.

Key words: *Innovative technology, multimedia, modern technology, advanced educational technologies, international experience.*

KIRISH.

Mamlakatimizda keng islohotlar katta o'zgarishlar tufayli barcha yo'nalishlar rivojlanib bormoqda. Shu qatorda barcha sohalarda ayniqsa ta'lim sohasiga katta etibor berilmoqda. Zamonaviy texnologiyalar orqali dars mashg'ulotlarini yanada sifatli o'tish va innovatsion g'oyalardan foydalanish muhim ahamiyatga ega bo'lmoqda. O'rta ta'lim maktabida tasviriy san'at darslarini tashkil qilishda zamonaviy texnologiyalardan foydalanishni yo'lga qo'yish masalalari aytilmoqda.

Shuning uchun ham Yurtboshimiz Sh.M.Mirziyoyev tashabbuslari bilan yangi davrga qadam qo'yish asnosida keng fikrlash doirasiga ega, bilimlarni chuqur egallagan, sohasida yetuk va davr talabiga javob beraoladigan shaxslarga bo'lgan etibor ortib bormoqda. Bu esa o'z navbatida modernizatsiyalangan va sifatli tashkil etilgan ta'limni joriy etish masalasini ko'ndalang qilib qo'yadi. Hozirgi davr nuqtai nazaridan kelib chiqib bunday talablarga javobbera oladigan va yuqorida sanab o'tilgan xususiyatlarni o'zida mujassamlashtirgan shaxsni shakllantirishda quyida mezonlarni tashkil etilish muhim ahamiyat kasb etadi:

- Zamonaviy va ilg'or ta'lim texnologiyalari
- Raqamli texnologiya – zamonaviy va ilg'or pedagogik texnologiya
- Xalqaro tajribalar

Axborot texnologiyalaridan foydalanish bo'yicha tajribam an'anaviy dars doirasida AKTni didaktik jihatdan to'g'ri qo'llanilgan hollarda o'quv jarayonini individuallashtirish va differentsiyalash uchun cheklanmagan imkoniyatlar paydo bo'lishini ko'rsatdi. Ular o'quvchilarga axborot manbalaridan foydalanish imkonini beradi, mustaqil ishlar samaradorligini oshiradi, ijodkorlik, malaka va ko'nikmalarni egallash va mustahkamlash uchun umuman yangi imkoniyatlar beradi, ta'limning yangi shakllari va metodlarini amalga oshirishga imkon beradi. Har bir o'quvchida shaxsiy o'quv yo'nalishini rivojlantirishni ta'minlaydi. O'quv jarayonida uni muvaffaqiyatli bilim olish uchun zarur bo'lgan asosiy jarayonlar sifatida fikrlashni, tasavvurni rivojlantirishga yo'naltirilgan katta o'zgarishlar sodir bo'ladi; o'quvchilarning idrok etish faoliyatlarini samarali tashkil qilish ta'minlanadi.

MUHOKAMA VA NATIJALAR.

Tasviriy san'at asarlaridan namunalar ko'rsatish va taniqli dizayner, pedagog olimlar bilan masofaviy talim mashg'ulotlarining tashkil etish orqali esa o'quvchilarda darsga bo'lgan qiziqishni oshirish imkoniyati paydo bo'ladi. Yuqori sinflarda loyihalash metodlarini keng qo'llash mumkin. Bunda tasviriy san'at fanining qadimiy, milliy va zamonaviy an'analarning uyg'unlashuvi asosida yangi jihozlar (binolar, avtomobillar, maishiy va sport jihozlari, liboslar) loyihalashtirish bolalardagi milliy qadriyatlarimizga nisbatan faxr va mehr tuyg'usini uyg'otadi.

Tabiiy foydalangan holda yaratuvchanlik va ixtirochilik faoliyatlari bolalarning ijodiy qobiliyatlari shakllanishiga turtki bo'ladi. Xususan, tasviriy san'at darslarida ham internet tarmog'i ta'lim samaradorligini oshirishda katta ahamiyatga ega. Misol uchun, internetda tasviriy san'atga oid ta'lim manbaalarining to'plamlari o'qituvchiga kerakli ma'lumotlarni topishda katta yordam beradi. Shuningdek, yangi mavzuni tushuntirish jarayonida o'qituvchi o'rgatuvchi video, dizaynerlar faoliyatiga oid videokliplar, individual illyustratsiyalar, fotosuratlar, o'rganilayotgan buyumlari mavzuga oid dinamik jadvallar va diagrammalar bilan o'quvchilarni tanishtirishlari mumkin. Maktab uchun mo'ljallangan elektron darsliklar va boshqa darsliklar ro'yxati yuzlab. Shubhasiz afzalliklar mavjud. Darhaqiqat multimedia texnologiyasi - bu o'qituvchining axborot madaniyatini shakllantirishning metodologik va nazariy asoslarini amaliy amalga oshirish. Zamonaviy o'qituvchi uchun kompyuter jarayonida o'zini o'quv jarayonida ko'rish tobora qiyinlashib bormoqda. Aksariyat o'qituvchilar o'quv jarayonini vizualizatsiya qilish uchun bitta kompyuter va multimediya proektoridan foydalanishni afzal ko'rishadi. Bu yo'l ancha foydalidir: muammo hal qilindi sog'liqni saqlash (katta ekran monitor monitorining oldida talabalarning ishlashini cheklash muammosini olib tashlaydi). Proektordan foydalanish o'quv jarayonini yanada samarali boshqarish imkonini beradi. Shu bilan birga, PowerPoint-da, asosan, multimediya taqdimot darslarining tahlili, shuningdek elektron darsliklardan olingan parchalar ularning o'quv samaradorligini juda pastligini ko'rsatmoqda. Ushbu darslarni ishlab chiquvchilar xususiyatlari bilan tanish emas darslarni o'tkazishning mutlaqo yangi shakli ishlab chiqildi.

Kompyuter yordamida tashkil etiladigan darslar o'quvchilarda tasviriy san'at fanida yuzaga kelayotgan yangi yo'nalishlar, zamonaviy bilimlar hamda raqamli texnologiyalarga oid kompetentsiyalarni shakllantirishga xizmat qiladi. Natijada o'quvchida bugungi kunda vujudga kelayotgan yuqori sanoatli va axborot jamiyatida o'z o'rnini topa olishida ko'maklashadigan malaka va ko'nikmalar hosil bo'ladi.

Bugungi kunda Internetning keng tarqalishi, Virtual o'quv hamda ijtimoiy muhitlarning ko'payib borishi natijasida raqamli texnologiyalar va tasviriy san'atni o'zaro integratsiyasi mahsuli hisoblangan "Grafik dizayn", "Web Dizayni", "Animatsiya", "O'yinlar (Game)Dizayni", "Raqamli tasviriy san'at" kabi ko'plab atamalar vujudga kelmoqda. Jumladan, raqamli (kompyuter) san'ati deb kompyuter (axborot) texnologiyalaridan foydalanishga asoslangan ijodiy faoliyat tushuniladi, uning natijasida raqamli shaklda badiiy asarlar olinadi. "Raqamli san'at" atamasi an'anaviy, raqamli formatga o'tkazilgan yoki dastlab raqamli shaklda yaratilgan badiiy asarlarga, shuningdek, ularning asosiy muhiti kompyuter muhiti bo'lgan yangi

turlariga nisbatan qo'llaniladi. Bizni qiziqtirgan tasviriy san'at jihatlariga ASCT-Art, kompyuter grafikasi, raqamli rasm va kabilar kiradi.

Xususan:

1. Umumiy o'rta ta'lim maktablarida texnologiya darslarini tashkil etish va o'tkazishga qo'yiladigan zamonaviy talablar va yondashuvlar tahlil qilindi.

2. Tasviriy san'at darslarida zamonaviy texnologiyalaridan foydalanishga oid xorijiy tajribalar, jumladan Finlyandiya va Janubiy Koreya misolida tahlil qilindi. Mazkur mamlakatlarning tanlanishiga ularning jahon ta'lim sifatini baholashda yuqori reytinglarga ega ekanliklari asos bo'ldi.

3. O'zbekiston umum ta'lim maktablarida tasviriy san'at fanini o'qitish jarayonida zamonaviy texnologiyalarga oid yangiliklar shakllantirishning amliyotdagi holati tahlil qilindi.

Ta'lim dizayni – tizimga kiritilgan o'quv materiallarini loyihalashtirish, ishlab chiqish, baholash va ulardan foydalanish jarayonida samarali o'quv ishlari (o'qitish va o'qitish) to'g'risidagi bilimlardan (tamoyillardan) foydalanish. Shu bilan birga, dars axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining asosiy g'oyalari amalga oshirishning bevosita vositasi sifatida eng puxta ishlab chiqishni talab qiladi. Bu litmus testi bo'lib, muayyan rivojlanish samaradorligini ko'rsatadigan darslardir. Bu yakuniy natija ham, dizaynning oxirgi bosqichi, ma'lum texnologiyalarni ishlab chiquvchilar tomonidan ilgari surilgan g'oyalarni amalga oshirish. Bunday darslarni tayyorlash odatdagi rejimga qaraganda ancha puxta tayyorgarlikni talab qiladi. Kabi tushunchalardars ssenariysi, yo'nalishi dars - bu holda, nafaqat yangi o'rganilgan atamalar, balki darsga tayyorgarlikning muhim qismi.

XULOSA

Raqamli texnologiyalardan foydalangan holda maktablarda tasviriy san'at fani darslari samaradorligini oshirishning nazariy asoslarini tadqiq qilish jarayonida olgan xulosalarimizga ko'ra, mamlakatimizdagi umum ta'lim maktablarida mazkur fanni o'qitishda jahon tajribasida ta'lim jarayonida qo'llanilayotgan raqamli texnologiyalarga va ularni qo'llashga oid kompetentsiyalarni shakllantirish bo'yicha jahon ilg'or tajribalarini qiyosiy-tanqidiy tahlillarga asoslangan holda o'rganilmagan va faoliyatga joriy etilmagan. Kelajakdagi multimedia darsini loyihalashda o'qituvchi katta ekranga texnologik operatsiyalar ketma-ketligi, axborotni etkazib berish shakllari va usullari to'g'risida o'ylashi kerak. O'qituvchi o'quv jarayonini qanday boshqarishi, darsda pedagogik aloqa qanday ta'minlanishi, o'quvchilar tomonidan doimiy ravishda fikr-mulohaza yuritish, ta'lim samaradorligini rivojlantirish haqida darhol o'ylash kerak. Keling, yana bir nechta atamalarni aniqlaymiz. "Multimediya

ko'magi bilan dars". Shubhasiz, bu darsning ya'ni tasviriy san'at mashg'ulotlarini o'quv samaradorligini oshirish uchun multimediya qo'llanilish yo'lga qo'yilmoqda.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. R.A. Dadaboyeva, SH. T. Nasridinova, N.X. Shoahmedova, L.T. Ibragimova, Sh.T.Ermatov "Axborot-kommunikatsiya texnologiyalar va tizimlar". O'quv qo'llanma, "Sano-standart" Toshkent 2017-yil, 552-bet.
2. N.I. Taylaqov. "Ta'lim tizimida zamonaviy axborot texnologiyalarni joriy etishning istiqbollari", "Ta'lim tarbiya" Toshkent 2002-yil 98-bet.
3. Oripov B."Tasviriy san'at va uni o'qitish metodikasi", Toshkent "Ilm-Ziyo", 2005-yil 6-7-betlar.
- 4.
5. Oripov.B. "Tasviriy san'atni o'qitishning zamonaviy pedagogik texnologiyasi, didaktikasi va metodikasi", Toshkent "Ilm – Ziyo", 2013-yil 4-9-betlar.
6. Kakharovna, A. M., Tadjimatovich, Y. M., Rakhmatovich, S. O., & Mirzahamdammovna, Q. B. (2021). Modern Approaches to the Teaching of Fine Arts. *Solid State Technology*, 64(2), 4250-4254.
7. Ibrokhim, Y., Nazokat, A., Nodirjon, M., & Abdusalom, M. (2021). The Period Of Book Art. *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry*, 12(10).
8. Nazokat, A., & Abdusalom, M. (2022). THE NATIONAL HANDICRAFTS OF BUKHARA. *Research Focus*, 1(2), 307-312.
9. Ma'Murov, A. A. (2022). TARBIYA JARAYONIDA AMALIY SAN'ATDAGI USTOZ VA SHOGIRD ODOBI. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 2(10-2), 138-142.
10. Юнусалиев, М., Мадаминов, Н., & Мамуров, А. (2022). МЕТОДИКА РАБОТЫ НАД РИСОВАНИЕМ НАТЮРМОТА. *Research Focus*, 1(2), 326-332.
11. Nodirjon, M., Abdusalom, M., & Ozodbek, S. (2021). Technologies of teaching fine arts with modern methods. *European Scholar Journal*, 2(9), 12-14.
12. Mamirjonovich, M. N., Jumadillayevich, S. R., & Anvarovich, M. A. (2021). The Role Of Historical Monuments In The Development Of Central Asian Architecture. *The American Journal of Engineering and Technology*, 3(02), 1-5.
13. Sadikovna, S. G., Kurbonova, B., Akhmedova, N., & Sulaymanova, S. (2020). Fundamentals Of Professionalism Development On The Example Of Practical Exercises On Forming The Skills And Skills Of Future Teachers. *PalArch's Journal of Archaeology of Egypt/Egyptology*, 17(6), 8894-8903.
14. Sulaymanova, S. B. Q. (2022). BADIY OLIIY TA'LIM MUASSASALARDA TASVIRIY SAN'AT FANINI O'QITISHGA BO'LGAN EHTIYOJNING OSHISHI

VA UNING BUGUNGI HOLATI. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 2(10-2), 89-96.

15. Сулайманова, С., Омонов, Д., & Аъзамжонов, А. (2022). Алишер Навоий асарларидан бадиий олий таълим муассасаларида тасвирий санъатни ўқитиш жараёнида фойдаланишнинг зарурияти. *Research Focus*, 1(2), 272-277.

16. Mirzahamdammovna, K. B., Erkinovna, A. N., & Jumadillaevich, S. R. (2021). Use of Innovative Educational Technologies in Fine ARTS Classes of Higher Education Institutions. *European Journal of Humanities and Educational Advancements*, 2(4), 25-27.

17. Barchinoy, K., Sevarakhon, S., & Mukhammadkodir, Y. (2021). Effective methods of teaching fine arts and drawing at school. *European Scholar Journal*, 2(9), 9-11.

18. Sulaymanova, S. (2022). PEDAGOGICAL REQUIREMENTS FOR IMPROVING THE METHOD OF OBSERVING PERSPECTIVES WHEN STUDENTS INDEPENDENTLY COMPLETE TASKS IN THE AREAS OF PAINTING AND PENCIL DRAWING. *Science and Innovation*, 1(8), 1559-1564.

19. Sulaymanova, S. (2023). IMPORTANCE OF THE PATCHWORK NEEDLEWORK IN STUDY WHICH HAS GIVEN A BIRTH TO APPLIED ARTS, BASED MUCH ON ANCIENT OLD-TIME TRADITION. *Science and innovation*, 2(C4), 9-12.

20. Sulaymanova, S. (2023). ЗНАЧЕНИЕ ПЕРСПЕКТИВЫ В ИЗОБРАЗИТЕЛЬНОМ ИСКУССТВЕ И ОСОБЕННОСТИ ЕЕ ПРИМЕНЕНИЯ. *Farg 'ona davlat universiteti ilmiy jurnali*, (1), 75-79.

21. Sulaymanova, S. (2023). TASVIRIY SAN'AT FANLARIDA PERSPEKTIVANING MUHIM AHAMIYATI VA UNING QO'LLANILISH XUSUSIYATLARI. *Scientific journal of the Fergana State University*, (1), 16-16.

22. Sulaymanova, S. (2022). TALABALAR RANGTASVIR VA QALAMTASVIR FALARIDAN TOPSHIRIQLARNI MUSTAQIL BAJARISHDA PERSPEKTIVAGA RIOYA QILISH METODIKASINI TAKOMILLASHTIRISHDA PEDAGOGIK TALABLAR. *Science and innovation*, 1(B8), 1559-1564.

23. Yunusaliyev, M. T., & Sulaymonova, S. B. (2022). AKVAREL TEXNIKASIDA YORUG'LIK VA RANG MUNOSABATLARIDA RANGLAR GAMMASINING AHAMIYATI. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 2(12), 850-857.

24. Ozodbek, S., Muhammadjon, O. R., & Sevaraxon, S. (2022). MARKAZIY OSIYO XALQLARI TASVIRIY SAN'AT TARIXINING FANDAGI O'RNII. *Research Focus*, 1(2), 259-263.
25. Madaminov, N. M., Yunusaliyev, M. T., & Mamurov, A. A. (2022). TASVIRIY SAN'ATDA RANGLAR GARMONIYASI (ЦВЕТОТЕРАПИЯ) ORQALI INSONLARNI DAVOLASHNING O'ZIGA XOSLIGI. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 2(12), 1265-1272.
26. Мадаминов, Н. М. (2022). ТАЪЛИМДА ИНФОРМАЦИОН ТЕХНОЛОГИЯЛАРНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ВА ТАЛАБАЛАРДА КАСБИЙ КЎНИКМАЛАРНИ ШАКЛЛАНТИРИШ. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 2(10-2), 200-203.
27. Мадаминов, Н. М. (2022). МАСОФАВИЙ ТАЪЛИМ ПЛАТФОРМАЛАРИ ИМКОНИАТЛАРИНИ ОЛИЙ ТАЪЛИМДА ТАКОМИЛЛАШТИРИШ МУАММОЛАРИ. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 2(10-2), 115-119.